

ТЕМА : ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

ПЛАН:

1. Загальні положення щодо митних платежів
2. Оподаткування товарів митом
3. Оподаткування товарів акцизним податком
4. Оподаткування товарів податком на додану вартість
5. Справляння митних платежів

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Відповідно до частини другої статті 1 Митного кодексу України (далі – МКУ), відносини, пов’язані із справлянням митних платежів, регулюються МКУ, Податковим кодексом України (далі – ПКУ) та іншими законами України з питань оподаткування.

Пунктом 27 частини першої статті 4 МКУ встановлено, що митними платежами є:

- а) мито;
- б) акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);
- в) податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих видів мита, встановлюються МКУ та

міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну", окремим законом щодо встановлення додаткового імпортного збору.

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, іншими (крім мита) митними платежами встановлюються ПКУ з урахуванням особливостей, що визначаються МКУ.

Особливості оподаткування митними платежами товарів, поміщених у відповідний митний режим, визначені у статті 286 МКУ та розділі V МКУ, а також у розділах V і VI ПКУ.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені МКУ та іншими законами України, застосовуються правила міжнародного договору України.

2. ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ МИТОМ

Мито - це загальнодержавний податок, встановлений ПКУ та МКУ, який нараховується та сплачується відповідно до МКУ, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В Україні застосовуються такі види мита:

- 1) ввізне мито;
- 2) вивізне мито;
- 3) сезонне мито;

4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір.

Ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України.

Встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів України.

Митний тариф України - це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, затверджений Законом України від 04.06.2020 N 674-IX.

Вивізне мито встановлюється законами України на українські товари, що вивозяться за межі митної території України:

«Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» від 07.05.1996 № 180/96 (велика рогата худоба свійських видів, крім чистопородних (племінних), вівці, ягнята, необроблені шури);

«Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» від 10.09.1999 № 1033-XIV (льон, соняшник, ріжйий);

«Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» від 24.10.2002 № 216-IV;

«Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» від 13.12.2006 № 441-V;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (експортне мито на газу) див. Пункт 9 Прикінцевих положень (розділ II) Закону України від 03.06.2008 № 309-VI (природний газ у газоподібному та скрапленому стані).

На окремі товари законом може встановлюватися сезонне мито на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита.

Сезонне мито нараховується за ставками, встановленими Законом України "Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції".

У випадках, передбачених законами України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита, можуть застосовуватися особливі види мита:

- 1) спеціальне мито;
- 2) антидемпінгове мито;
- 3) компенсаційне мито;
- 4) додатковий імпортний збір.

Спеціальне мито встановлюється: відповідно до Закону України "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну":

1) як засіб захисту національного товаровиробника, у разі якщо товари ввозяться на митну територію України в обсягах та/або за таких умов, що їх ввезення заподіює або створює загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;

2) як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

Антидемпінгове мито встановлюється відповідно до Закону України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Компенсаційне мито встановлюється відповідно до Закону України "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту" у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Рішення щодо застосування антидемпінгових заходів приймається Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі.

Додатковий імпорتنний збір встановлюється законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (далі - ГАТТ-1994) та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у разі значного погіршення стану платіжного балансу або істотного скорочення золотовалютних резервів, або досягнення ними мінімального розміру з метою забезпечення рівноваги платіжного балансу та збільшення розміру золотовалютних резервів.

Додатковий імпорتنний збір був запроваджений Законом України від 28.12.2014 № 73-VIII «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року». Збір справлявся з товарів, які ввозилися на митну територію України у митному режимі імпорту (тобто для вільного обігу на митній території України), незалежно від країни їх походження, в розмірі 10% та 5%.

Платниками мита є:

1) особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України у порядку та на умовах, встановлених МКУ;

2) особа, на адресу якої надходять товари, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, вантажних відправленнях;

3) особа, на яку покладається обов'язок дотримання вимог митних режимів, які передбачають звільнення від оподаткування митом, у разі порушення таких вимог;

4) особа, яка використовує товари, митне оформлення яких було здійснено з умовним звільненням від оподаткування, не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям такого звільнення згідно з МКУ, іншими законами України, а також будь-які інші особи, які безпідставно використовують звільнення від оподаткування митом (податкову пільгу);

5) особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження товари, що були випущені у вільний обіг на митній території України із звільненням від оподаткування митними платежами, до закінчення строку, визначеного законом;

б) особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до статті 243 МКУ.

Об'єктами оподаткування митом є:

1) товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами;

2) товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами відповідно до розділу XII МКУ, а також розділів V та VI ПКУ;

3) товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до статті 243 МКУ.

Датою виникнення податкових зобов'язань із сплати мита, у разі ввезення товарів на митну територію України чи вивезення товарів з митної території України, є дата подання митному органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання митним органом у випадках, визначених МКУ та законами України.

Базою оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України, є:

1) для товарів, на які законом встановлено адвалорні ставки мита, - митна вартість товарів;

2) для товарів, на які законом встановлено специфічні ставки мита, - кількість таких товарів у встановлених законом одиницях виміру.

Для товарів, на які законом встановлено комбіновані ставки мита, база оподаткування визначається відповідно до зазначених вище пунктів 1 і 2.

База оподаткування митом товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, визначається відповідно до статті 234 МКУ.

База оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами, визначається відповідно до МКУ.

В Україні застосовуються такі види ставок мита:

1) адвалорна - у відсотках до встановленої статтею 279 МКУ бази оподаткування;

2) специфічна - у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування, встановлену статтею 279 МКУ;

3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

Забороняється застосовувати інші види ставок мита.

Ставки мита, крім сезонного та особливих видів мита, встановлюються виключно законами України з питань оподаткування.

Сума мита за адвалорними ставками (у відсотках до митної вартості товару) розраховується наступним чином:

$$M_a = (M_B * C_M) : 100\%,$$

де M_a – сума мита (у гривнях),

M_B – митна вартість (у гривнях),

C_M - ставка мита (у %).

Сума мита щодо товарів, які обкладаються митом за специфічними ставками, розраховується так:

$$M_c = K * C_M * K_{\text{€}},$$

де M_c – сума мита (у гривнях),

K – кількість товарів у встановлених законом одиницях виміру,

C_M - ставка мита (у євро),

$K_{\text{€}}$ – курс євро.

Нарахування мита щодо товарів, які обкладаються митом за комбінованими ставками, здійснюється в три етапи.

Спочатку обчислюється сума мита за адвалорною ставкою у відсотках до митної вартості. Потім обчислюється сума мита за специфічною ставкою в євро за одиницю товару.

Для визначення суми мита, що підлягає сплаті, використовується, як правило, найбільша величина, про що зазначено в Законі України "Про Митний тариф України".

Сума ввізного мита за комбінованою ставкою визначається за формулами:

$$M_k = M_a, \text{ якщо } M_a \geq M_c,$$

$$M_k = M_c, \text{ якщо } M_c \geq M_a,$$

де M_k – сума ввізного мита за комбінованими ставками,

M_a - сума ввізного мита, обчислена за адвалорними ставками,

M_c - сума ввізного мита, обчислена за специфічними ставками.

При нарахуванні сум ввізного мита, що стягуються за специфічними ставками, встановленими в грошовому розмірі за кілограм маси товару, або комбінованими ставками із специфічною складовою в грошовому розмірі за кілограм маси товару, як розрахункова база використовується маса товару з урахуванням первинної тари (упаковки) цього товару, яка невіддільна від товару до його споживання і в якій товар подається для роздрібного продажу.

Ввізне мито є диференційованим щодо товарів, що походять з держав, які спільно з Україною входять до митних союзів або утворюють з нею зони вільної торгівлі. У разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

До товарів, що походять з України або з держав - членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або

регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України, якщо інше не встановлено законом.

До решти товарів застосовуються повні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

Ввізне мито на товари, митне оформлення яких здійснюється в порядку, встановленому для громадян, нараховується відповідно до розділу XII МКУ.

Особливі види мита нараховуються за ставками, встановленими рішеннями Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про застосування антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, відповідно до законів України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну".

Допускається встановлення тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді звільнення від оподаткування ввізним митом, зниження ставок ввізного мита або встановлення тарифних квот відповідно до законодавства України та для ввезення товарів, що походять з держав, з якими укладено відповідні міжнародні договори.

Тарифні квоти у вигляді встановлення обсягів окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита, встановлюються окремими законами.

Ввезення товарів на митну територію України поза тарифними квотами здійснюється без зниження ставок ввізного мита.

Забороняється знижувати ставки ввізного мита для окремих осіб і за окремими контрактами.

У разі якщо імпорт товару є об'єктом антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, тарифні пільги (тарифні преференції) не встановлюються або зупиняються чи припиняються, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Наразі, Україною укладені наступні Угоди про вільну торгівлю, які передбачають застосування преференційного режиму (в дужках зазначається код тарифної преференції згідно з Класифікатором звільнень від сплати митних платежів при ввезенні товарів на митну територію України, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 N 1011 "Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій"):

з країнами СНД (код тарифної преференції - 400) - двосторонні міжурядові угоди про вільну торгівлю (Азербайджан, Казахстан, Білорусь, Киргизстан, Вірменія, Молдова, Туркменістан, Таджикистан, Узбекистан; Російська Федерація – призупинено з 06.01.2016); Угода про створення зони вільної торгівлі від 15.04.1994; Договір про зону вільної торгівлі від 30.07.2012;

Угода між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09.01.1995 (код тарифної преференції – 401);

Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною від 18.01.2001 (код тарифної преференції – 402);

з країнами ЄАВТ (код тарифної преференції – 403) - Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 24.06.2010; Угода про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія від 24.06.2010; Угода про сільське господарство між Україною та Ісландією від 24.06.2010; Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією від 24.06.2010;

Угода про створення зони вільної торгівлі між державами - учасницями ГУУАМ від 20.07.2002 (код тарифної преференції – 404);

Угода про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії від 18.11.2011 (код тарифної преференції – 405);

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-

членами, з іншої сторони від 21.03.2014 та 27.06.2014 (коди тарифних преференцій – 410, 411, 412, 413);

Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою від 11.07.2016 (коди тарифних преференцій – 420, 421);

Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль від 21.01.2019 (код тарифної преференції – 422);

Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії від 08.10.2020 (коди тарифних преференцій – 424, 425, 426).

Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги) зазначені у статті 282 МКУ.

Особливості оподаткування деяких товарів митом визначені статтею 287 МКУ та розділом XXI «Прикінцеві та перехідні положення» МКУ.

3. ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ АКЦИЗНИМ ПОДАТКОМ

Акцизний податок - непрямий податок на споживання окремих видів товарів, визначених ПКУ як підакцизні, що включається до ціни таких товарів .

Підакцизні товари (продукція) - товари за кодами згідно з УКТ ЗЕД, на які ПКУ встановлено ставки акцизного податку.

До підакцизних товарів належать:

спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого бродіння»;

тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;

рідини, що використовуються в електронних сигаретах;

пальне, у тому числі товари (продукція), що використовуються як пальне для заправлення транспортних засобів, обладнання або пристроїв з двигунами внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення, з двигунами

внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням, з двигунами внутрішнього згоряння з кривошипно-шатунним механізмом (крім газу природного у газоподібному стані за кодом 2711 21 00 00 згідно з УКТ ЗЕД);

автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;

електрична енергія.

Платники акцизного податку:

1. Особа - суб'єкт господарювання, яка ввозить підакцизні товари на митну територію України.

2. Фізична особа - резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.

3. Особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари, підакцизні товари, визнані безхазяйними, підакцизні товари, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари підлягають реалізації в установленому законодавством порядку.

4. Особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до пункту 213.3 статті 213 ПКУ;

4. Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.

Об'єктами оподаткування є операції з:

ввезення підакцизних товарів на митну територію України;

реалізації конфіскованих підакцизних товарів, підакцизних товарів, визнаних безхазяйними, підакцизних товарів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів, що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до пункту 213.3 статті 213 ПКУ.

Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється акцизний податок є єдиними на всій території України та визначені статтею 215.3 ПКУ та окремими пунктами підрозділу 5 розділу XX ПКУ.

За способом нарахування ставки є:

- 1) адвалорні;
- 2) специфічні;
- 3) адвалорні та специфічні одночасно.

База оподаткування акцизного податку (ст. 214 ПКУ):

у разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є вартість товарів, що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари, які він імпортує, з урахуванням податку на додану вартість та акцизного податку (підпункт 214.1.2 пункту 214.1 статті 214 ПКУ);

у разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару, об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках (пункт 214.4 статті 214 ПКУ);

у разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена відповідно до пунктів 214.1 та 214.4 статті 214 ПКУ.

При цьому, при нарахування сум акцизного податку, що стягується за специфічними ставками, встановленими в грошовому розмірі за кілограм нетто маси товару, як розрахункова база використовується вага товару без урахування ваги будь-якої тари чи упаковки (примітка до підпункту 215.3.2 пункту 215.3 статті 215 ПКУ).

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України є дата подання контролюючому органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання контролюючим органом у визначених законодавством випадках.

Суми податку з товарів (продукції), які ввозяться на митну територію України, що підлягають сплаті, визначаються платниками податку самостійно, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку.

Податок із підакцизних товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, обчислюється у національній валюті за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 39¹ ПКУ.

Податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) сплачується платниками податку до або в день подання митної декларації.

У разі ввезення маркованої підакцизної продукції на митну територію України податок сплачується під час придбання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання митної декларації.

Марка акцизного податку - спеціальний знак для маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів.

Маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, - наклеювання марки акцизного податку на пляшку (упаковку) алкогольного напою, пачку (упаковку) тютюнового виробу чи ємність (упаковку) з рідиною, що використовується в електронних сигаретах, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України щодо виробництва, зберігання та продажу марок акцизного податку.

Маркуванню підлягають усі алкогольні напої з вмістом спирту етилового понад 8,5 відсотка об'ємних одиниць. Маркування вироблених в Україні

алкогольних напоїв із вмістом спирту етилового до 8,5 відсотка об'ємних одиниць не здійснюється

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів за адвалорними ставками (ст. 220 ПКУ):

встановлення максимальних роздрібних цін на підакцизні товари (продукцію) здійснюється виробником або імпортером товарів (продукції) шляхом декларування таких цін;

декларація про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) (далі - декларація), встановлені виробником або імпортером товарів (продукції), подається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, засобами електронного зв'язку в електронній формі, визначеній центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законами України "Про електронні документи та електронний документообіг" та "Про електронні довірчі послуги";

у декларації повинні міститися відомості про встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на всі підакцизні товари (продукцію), що виробляються ним в Україні, або на всі підакцизні товари (продукцію), що імпортуються ним в Україну, і дата, з якої встановлюються максимальні роздрібні ціни;

встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) повинні наноситися на споживчу упаковку таких товарів разом з датою їх виробництва.

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів (ст. 221 ПКУ):

обчислення сум податку з тютюнових виробів здійснюється одночасно за адвалорними та специфічними ставками;

при визначенні податкового зобов'язання на сигарети одного найменування сума акцизного податку, обчислена одночасно за встановленими

адвалорною та специфічною ставками акцизного податку, не повинна бути меншою встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання.

Методичні роз'яснення щодо обчислення акцизного податку одночасно за адвалорними та специфічними ставками для окремих тютюнових виробів надіслані листом Департаменту адміністрування митних платежів ДФС від 17.03.2016 № 577/99-99-25-01-01-18.

Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню (пункт 213.2 ст. 213 ПКУ):

вивезення (експорту) підакцизних товарів (продукції) платником податку за межі митної території України;

ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру.

Такі підакцизні товари (продукція) ввозяться їх продавцем (експортером) без подальшої реалізації на митній території України;

Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування зазначені у пункті 213.3 ст. 213 ПКУ.

4. ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Податок на додану вартість - непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V ПКУ.

Платником податку є:

будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до МКУ, а також:

особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;

особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із ПКУ, а також будь-які інші особи, що використовують податкову пільгу, яку для них не призначено.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення.

Базою оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, є договірна (контрактна) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до розділу III МКУ, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті і включаються до ціни товарів. Тобто, до бази оподаткування ПДВ не включається сума мита та/або акцизного податку, яка не підлягає сплаті (нараховується умовно) унаслідок застосування податкових пільг або інших передбачених законодавством звільнень від сплати.

Сума ПДВ обчислюється за формулою (на товари, що обкладаються митом та акцизним податком):

$$\text{ПДВ} = (B + M + A) * P / 100\%,$$

де B – договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості (у гривнях),

M – сума мита (у гривнях),

A – сума акцизного податку (у гривнях),

P – ставка ПДВ (у відсотках).

Об'єктом оподаткування є операції платників податку з:

ввезення товарів на митну територію України;

вивезення товарів за межі митної території України.

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений МКУ.

Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

- а) 20 відсотків;
- б) 0 відсотків;
- в) 7 відсотків по операціях з:

ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні;

ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

За нульовою ставкою оподатковуються операції з вивезення товарів за межі митної території України:

- а) у митному режимі експорту;
- б) у митному режимі реекспорту, якщо товари поміщені у такий режим відповідно до пунктів 3 та 5 частини першої статті 86 МКУ;
- в) у митному режимі безмитної торгівлі;
- г) у митному режимі вільної митної зони.

Операції, що не є об'єктом оподаткування (крім фізичних осіб):

ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України незалежно від обраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро;

ввезення на митну територію України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, у несупроводжуваному багажі;

ввезення на митну територію України товарів, сумарна митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, на адресу одного одержувача - юридичної особи або фізичної особи - підприємця в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях.

Операції, звільнені від оподаткування ПДВ, зазначені у статті 197 ПКУ та у підрозділі 2 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ.

5. СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Обов'язок із сплати митних платежів виникає:

1) у разі ввезення товарів на митну територію України - з моменту фактичного ввезення цих товарів на митну територію України;

2) при незаконному переміщенні товарів, що перебувають на території вільної митної зони або на митному складі, - з моменту такого переміщення товарів;

3) у разі вивезення товарів з митної території України:

а) при оформленні товарів відповідно до митного режиму експорту - з моменту прийняття митним органом митної декларації;

б) при вивезенні товарів за межі митної території України без оформлення митної декларації та при незаконному вивезенні товарів за межі

митної території України - з моменту фактичного вивезення товарів за межі митної території України;

в) при невиконанні умов, установлених щодо товарів, які вивозилися за межі митної території України із звільненням від оподаткування вивізним митом, - з моменту, коли ці товари прибули до іншого місця призначення, ніж те, у зв'язку з яким надавалося таке звільнення;

4) після завершення митного оформлення товарів та їх випуску, якщо внаслідок перевірки митної декларації чи за результатами документальної перевірки митний орган самостійно визначає платнику податків додаткові податкові зобов'язання;

5) в інших випадках, встановлених ПКУ.

Обов'язок із сплати митних платежів припиняється:

1) при виконанні обов'язку із сплати митних платежів;

2) якщо товари до їх випуску виявилися знищеними або безповоротно втраченими внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за нормальних умов транспортування, зберігання або використання (експлуатації) та за відсутності порушень вимог та умов, установлених МКУ, а також внаслідок природних втрат, які підтверджуються відповідними актами;

3) якщо товари знищуються або передаються у власність держави відповідно до МКУ;

4) якщо товари конфіскуються відповідно до МКУ.

Щодо товарів, випущених у вільний обіг на митній території України або вивезених з цієї території без сплати митних платежів, обов'язок з їх сплати припиняється також у випадках, передбачених МКУ, ПКУ та іншими законами України.

Обов'язок із сплати митних платежів вважається виконаним (митні платежі вважаються сплаченими):

1) у разі здійснення особою, відповідальною за сплату митних платежів, розпорядження про використання коштів авансових платежів:

а) при здійсненні митного оформлення товарів - з моменту закінчення митного оформлення;

б) якщо сплата не пов'язана із здійсненням митного оформлення товарів, - з моменту списання коштів з авансового рахунку при перерахуванні їх до державного бюджету;

2) у разі сплати коштів безпосередньо до державного бюджету у випадках, визначених законодавством України, - з моменту:

а) списання коштів з рахунку платника податків у банку;

б) внесення готівкових коштів у касу банку;

3) з моменту сплати банком, іншою організацією відповідно до наданої гарантії (забезпечення сплати митних платежів) коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів;

4) з моменту списання коштів, що перебували у грошовій заставі, з відповідного рахунку митниці при перерахуванні цих коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів;

5) з моменту настання інших обставин, визначених ПКУ.

Митні платежі не сплачуються у разі, якщо відповідно МКУ, ПКУ, інших законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України:

1) товари не є об'єктом оподаткування митними платежами;

2) щодо товарів надано звільнення або повне умовне звільнення від сплати митних платежів - у період дії такого звільнення і при дотриманні умов, у зв'язку з якими його надано;

3) при ввезенні товарів на митну територію України або вивезенні товарів з митної території України товари були поміщені у митний режим, який відповідно до положень МКУ не передбачає сплату митних платежів, - на період дії цього режиму та при виконанні умов, що впливають з такого режиму;

4) коли загальна фактурна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України

громадянами, не перевищує обсягів, які не є об'єктом оподаткування митними платежами відповідно до розділу XII МКУ.

Особою, на яку покладається обов'язок із сплати митних платежів, є декларант. Якщо декларування товарів здійснюється особою, уповноваженою на це декларантом, на таку особу покладається обов'язок із сплати митних платежів солідарно з декларантом.

Особою, на яку покладається обов'язок із сплати донарахованих митних платежів - податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки, є відповідний платник податків.

Крім зазначених осіб, особами, на яких покладається обов'язок із сплати митних платежів, є:

1) у разі незаконного ввезення товарів на митну територію України, незаконного вивезення товарів за межі митної території України - особа, яка незаконно ввезла (вивезла) товари, а також особи, які брали участь у незаконному ввезенні (вивезенні) товарів, якщо вони знали або повинні були знати про незаконність такого ввезення (вивезення), та особи, які придбали у власність або у володіння незаконно ввезені товари, якщо в момент придбання вони знали або повинні були знати про незаконність ввезення, що належним чином доведено в порядку, встановленому законодавством України;

2) у разі вилучення товарів, що тимчасово зберігаються під митним контролем, з порушенням вимог МКУ та інших нормативно-правових актів - особа, яка незаконно вилучила такі товари, а також особи, які брали участь у незаконному вилученні таких товарів, зберігали та придбали такі товари, або особа, яка відповідає за забезпечення схоронності зазначених товарів;

3) у разі недотримання положень МКУ щодо користування та розпорядження товарами або виконання інших вимог і умов, установлених МКУ для застосування митних режимів, що передбачають умовне повне або часткове звільнення від сплати митних платежів, - особи, відповідальні за дотримання митного режиму;

4) у разі невиконання зобов'язань щодо використання чи споживання товарів, що впливають з умов цільового використання, за яких надається податкова пільга при випуску товарів для вільного обігу, - особа, на яку покладається обов'язок щодо виконання таких умов;

5) у разі заявлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення до митного режиму транзиту - особа, яка надала зобов'язання щодо доставки цих товарів, транспортних засобів до митного органу призначення;

6) у разі невиконання особою, відповідальною за сплату митних платежів, обов'язку із сплати митних платежів, якщо сплата митних платежів забезпечена гарантом відповідно до положень МКУ, - гарант;

7) у разі застосування загальної фінансової гарантії для забезпечення сплати митних платежів - АЕО, який користується відповідним спеціальним спрощенням.

У разі якщо відповідно до норм МКУ обов'язок із сплати митних платежів покладається на кількох осіб, такі особи виконують зазначений обов'язок солідарно.

Митні платежі нараховуються декларантом або іншими особами, на яких покладено обов'язок із сплати митних платежів, самостійно, крім випадків, якщо обов'язок щодо нарахування митних платежів відповідно до МКУ, ПКУ та інших законів України покладається на митні органи.

Нарахування сум митних платежів здійснюється у валюті України.

Для цілей нарахування митних платежів застосовуються ставки, що діють на день подання митному органу митної декларації на товари, а в разі якщо митне оформлення здійснюється без подання митної декларації, - на день його здійснення.

У разі якщо для цілей обчислення митних платежів, у тому числі визначення митної вартості товарів, необхідно зробити перерахування іноземної валюти, застосовуються курси валют, визначені відповідно до статті 3⁻¹ МКУ.

У разі ввезення товарів на митну територію України суми митних платежів, нараховані декларантом (уповноваженою ним особою) або митним органом, підлягають сплаті до Державного бюджету України платником податків до або на день подання митному органу митної декларації для митного оформлення, крім випадків, якщо відповідно до МКУ товари ввозяться на митну територію України із звільненням від оподаткування митними платежами або випускаються у відповідний митний режим за спрощеною декларацією в межах спеціальних спрощень, наданих підприємству, яке отримало авторизацію АЕО-С.

У разі випуску товарів у відповідний митний режим за спрощеною митною декларацією в межах спеціальних спрощень, наданих підприємству, яке отримало авторизацію АЕО-С, митні платежі повинні бути сплачені не пізніше дня подання до митному органу відповідної додаткової декларації до такої спрощеної декларації.

У разі розміщення товарів на тимчасове зберігання митні платежі мають бути сплачені не пізніше дня закінчення строку тимчасового зберігання. Якщо до закінчення строку тимчасового зберігання ці товари поміщуються у митний режим, який передбачає сплату митних платежів, митні платежі мають бути сплачені не пізніше випуску товарів відповідно до цього режиму.

У разі вивезення товарів з митної території України вивізне мито має бути сплачене не пізніше дня прийняття митним органом митної декларації для митного оформлення, якщо інше не встановлено МКУ.

У разі зміни митного режиму митні платежі мають бути сплачені не пізніше дня випуску товарів у наступному митному режимі.

Строки сплати митних платежів при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України громадянами, при переміщенні товарів через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, при тимчасовому ввезенні товарів на митну територію України з умовним частковим звільненням від оподаткування митними

платежами, а також при незаконному переміщенні товарів через митний кордон України визначаються МКУ та ПКУ.

Суми митних платежів, нараховані декларантом (уповноваженою ним особою) або митним органом, підлягають перерахуванню безпосередньо на єдиний казначейський рахунок.

Суми митних платежів сплачуються в готівковій формі через касу митного органу чи фінансової установи або у безготівковій формі через фінансову установу, крім випадків, передбачених МКУ та законами України. Суми митних платежів можуть справлятися митним органом у готівковій формі із заповненням уніфікованої митної квитанції.

Перерахування сум митних платежів до Державного бюджету України із зазначених рахунків митного органу здійснюється цим митним органом.

Митні платежі сплачуються у валюті України. В окремих випадках, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, митні платежі можуть бути сплачені в іноземній валюті за курсом, визначеним відповідно до статті 3⁻¹ МКУ.

Перерахунок сум митних платежів, визначених у валюті України, в іноземну валюту для цілей сплати митних платежів здійснюється за курсом, визначеним відповідно до статті 3⁻¹ МКУ.

Митні платежі можуть бути сплачені в будь-якій іншій формі, передбаченій законом.

Порядок нарахування, обліку та перерахування до державного бюджету сум митних платежів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

На вимогу платника податків митні органи зобов'язані видати підтвердження сплати митних платежів у письмовій формі.

Сплата митних платежів може здійснюватися із застосуванням авансових платежів (передоплати).

Авансовими платежами (передплатою) є грошові кошти, внесені платником податків за власним бажанням на рахунки, відкриті на ім'я митних

органів в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, як попереднє грошове забезпечення сплати майбутніх митних платежів.

Авансові платежі вносяться у валюті України.

Кошти авансових платежів не вважаються митними платежами, доки особа, яка внесла такі платежі, не зробить розпорядження про це митному органу та не будуть виконані відповідні митні формальності. З моменту початку виконання таких митних формальностей кошти авансових платежів у сумі, на яку зроблено розпорядження, не підлягають використанню на будь-які інші цілі. Після завершення митних формальностей кошти у сумі, на яку зроблено розпорядження, перераховуються митним органом до державного бюджету. У разі відмови від завершення митних формальностей сумі авансових платежів, на яку зроблено розпорядження, повертається статус авансових платежів.

Повернення коштів авансових платежів здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, якщо заяву про повернення подано до митного органу протягом 1095 днів з дня внесення таких коштів на рахунок митного органу. При цьому відсотки на суму коштів, унесених як авансові платежі, не нараховуються.

Кошти авансових платежів, що перебувають на рахунку митного органу без розпорядження про використання протягом 1095 днів з дня їх внесення, підлягають перерахуванню до державного бюджету.

На вимогу платника податків митний орган зобов'язаний надати йому письмову інформацію про використання коштів, унесених ним як авансові платежі, не пізніше 30 днів з дня отримання такої вимоги. У разі незгоди платника податків з інформацією митного органу здійснюється спільна звірка використання зазначених коштів. Результати такої звірки оформлюються актом за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. Один примірник такого акта після його підписання надається платнику податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Угода про створення зони вільної торгівлі, підписана 15 квітня 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_051
4. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю : Закон України від 05.05.1996 № 168/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про ратифікацію Угоди про створення вільної торгівлі між державами-учасницями ГУУАМ : Закон України від 28.11.2002 № 321-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-15#Text>
6. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, Угоди про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угоди про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угоди про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією : Закон України від 07.12.2011 № 4091-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_456#Text
7. Про ратифікацію Договору про зону вільної торгівлі : Закон України від 30.07.2012 № 5193-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5193-17>
8. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія : Закон України від 05.07.2001 № 2599-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2599-14#Text>

9. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії : Закон України від 16.10.2012 № 5445 –VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5445-17#n2>

10. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

11. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою: Закон України від 14.03.2017- VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/124_052-16

12. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль : Закон України від 11.07.2019 № 2753-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2753-19#n2>

13. Про ратифікацію Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії : Закон України від 16.12.2020 № 1100-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1100-20#Text>

14. Про Митний тариф України : закон України від 04.06.2020 № 674-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>

15. Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину : Закон України від 07.05.1996 № 180/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/96-вр>

16. Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур : Закон України від 10.09.1999 № 1033-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1033-14>

17. Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів : Закон України від 24.10.2002 № 216-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/216-15>

18. Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням : Закон України від 13.12.2006 № 441-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/216-15>

19. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції : Закон України від 17.07.1997 № 468/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/97-вр>

20. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України від 22.12.1998 № 330-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14#Text>

21. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : Закон України від 22.12.1998 № 331-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14#Text>

22. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну : Закон України від 22.12.1998 № 332 - XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text>

23. Про надання методичних роз'яснень : лист Департаменту адміністрування митних платежів ДФС від 17.03.2016 № 577/99-99-25-01-01-18